

HERPETIČNI GINGIVOSTOMATITIS

Pim dr Snežana Janković
Dom zdravlja Obrenovac

Herpes Simplex Virus

➤ 2 types

✓ HSV-1

✓ HSV-2

- Izraz herpes dolazi od grčke reči »puzati«, a klinički opisi oralnog herpesa datiraju još iz vremena Hipokrata.

Herpes Simplex Virus

- Prvi kontakt s *Herpes simplex* virusom (HSV) može uzrokovati infektivnu vezikulobuloznu bolest, primarni herpetični gingivostomatitis (PHGS).
- Većina oralnih HSV infekcija je uzrokovana HSV 1.
- HSV 2 može takođe uzrokovati primarno oralne infekcije, uglavnom kao rezultat orogenitalnog kontakta. Inkubacija traje od 1 do 26 dana, najčešće 6 do 8 dana.
- HSV se prenosi bliskim kontaktom s osobom koja ima aktivnu HSV primarnu ili sekundarnu leziju, putem pljuvačke ili sadržaja vezikule od obolele osobe.

Herpes Simplex Virus-1

- širi se pretežno preko zaražene pljuvačke ili aktivne perioralne lezije
- najbolje adaptiran+ ispoljava se
  - ✓ oralno
  - ✓ faciajalno
  - ✓ očna oblast

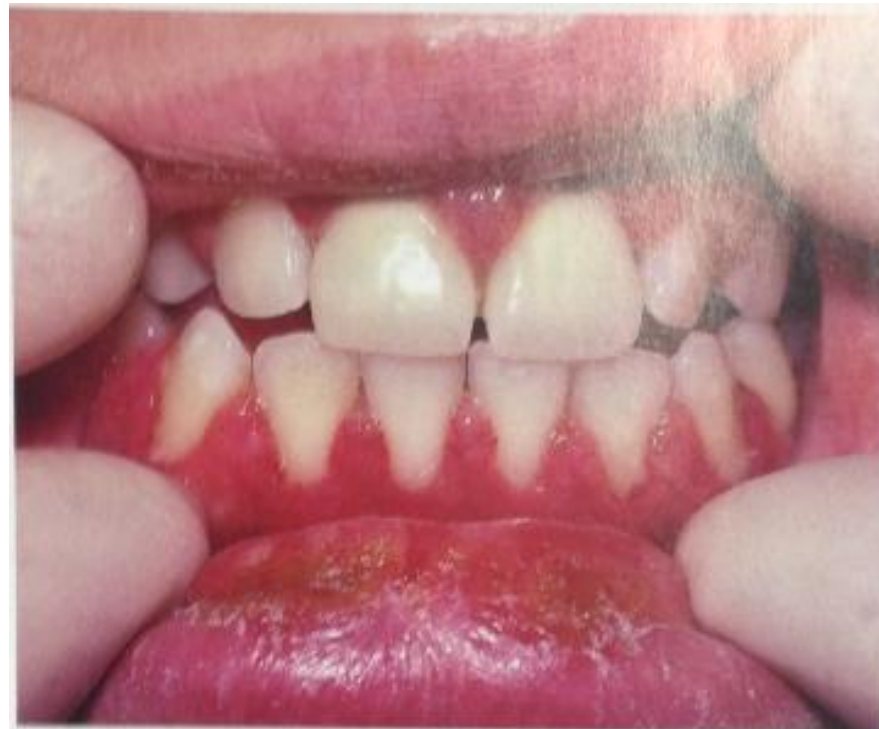

FIGURE 1 Primary herpes simplex infection.

Herpes Simplex Virus

- Tečnost vezikula sadrži mnogo viriona, koji su vrlo kontagiozni. HSV se primarno može preneti sa asimptomatičnog nositelja kojim je HSV prisutan u pljuvački.
- Primarne HSV infekcije novorođenčadi su retke. Pre se verovalo da su uzrokovane direktnim kontaktom s vaginalnim HSV lezijama za vreme porođaja, ali je ustanovljeno da su majke koje rađaju decu s primarnim HSV većinom asimptomatski nosioci bez lezija. Novorođenčad majki s titrom antitela, zaštićena su placentarno prenešenim antitelima tokom prvih 6 meseci života.
- Nakon šestog meseca života incidencija HSV1 infekcije raste. Incidencija primarne HSV1 infekcije je najveća između 2-5 godine života

Herpes Simplex Virus-1

➤ ždrelo

➤ intraoralno

➤ usne

➤ oči

➤ koža iznad struka

uključeni

najviše

često

Herpes Simplex Virus-1

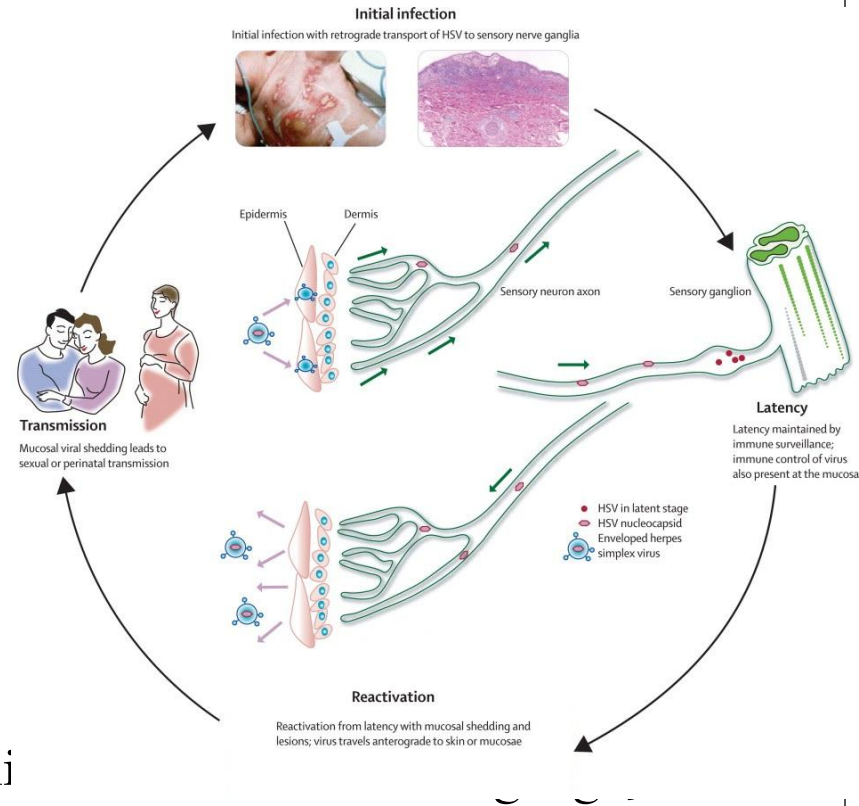
➤ Klinička slika

- ✓ inicijalna izloženost pojedinca virusu, bez antitela, je primarna infekcija
- ✓ obično se javlja u ranom uzrastu
- ✓ često bez simptoma

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

- ✓ ne izaziva značajno obolevanje
- ✓ virus napada senzorne nerve
- ✓ prebacuje se na pridružene senzorne ili
  - virus ostaje u latentnom stanju

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

- ✓ sve primarne infekcije nastaju iz kontakta sa inficiranom osobom koja prenosi virus
- ✓ period inkubacije je obično 3-9 dana

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ dobijen kontaktom sa kontminiranom:

- pljuvačkom
- aktivne perioralne lezije
- gužva (boravak u prepunom zatvorenom prostoru)
- loša oralna higijena

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

- ✓ Akutni herpetični gingivostomatitis
(primarni herpes)
  - najčešća simptomatska primarna HSV infekcija
  - nastaje u dobi između
6 meseci i 5 godina

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis (primarni herpes)

- vrh prevalencije se javlja između 2 i 3 godine života
- početak je nagao

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis
(primarni herpes)

• praćen:

- limfadenopatija prednjeg dela grlića materice
- drhtavica
- groznica (39,4 to 40,5 C)
- mučnina

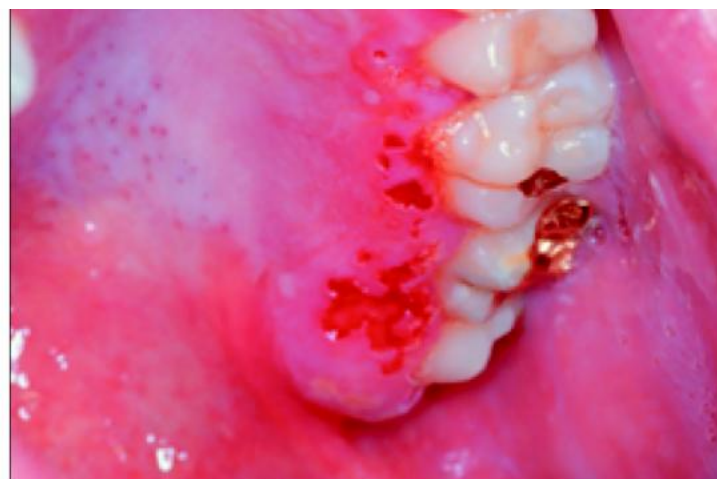
Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis
(primarni herpes)

• praćen:

- pad apetita
- razdražljivost
- lezije usne duplje-sor

Figure 5: Same patient as in Fig. 4 after preparation of Tzanck smear. Unroofed vesicles are now exposed.

Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis (primarni herpes)

- početna oštećenja sluznice
- razvija brojne vezikule, koje brzo kolabiraju u formu:

- malih
  - crvenih
- } lezija

Figure 3: Gingival hyperplasia, erythema and ulceration, typical symptoms of acute herpetic gingivostomatitis, in a 30-year-old woman.

(1) Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis (primarni herpes)

- kod napadnute oralne mukoze
- u svim slučajevuma, gingiva je:
  - uvećana
  - bolna
  - izuzetno eritematozna

Figure 1: Thirty-six-year-old man with gingival erythema, multiple small ulcers and vesicles in the attached gingiva, which are typical symptoms of acute herpetic gingivostomatitis.

(1) Herpes Simplex Virus-1

➤ Klinička slika

✓ Akutni herpetični gingivostomatitis (primarni herpes)

- blagi slučajevi obično se povlače za 5-7 dana
- teži slučajevi mogu trajati do 2 nedelje

Figure 4: Twenty-four-year-old man with intact vesicles.

(1) Herpes Simplex Virus-2

- najbolje prilagođeni zoni genitalija
- uglavnom preko seksualnog kontakta
- obično uključuje
  - genitalije
  - kožu ispod pojasa

FIGURE 2 Secondary herpes simplex infection of the lips

Herpes Simplex Virus-2

- antitela na HSV-1 smanjuju šansu za infekciju HSV-2 ili ublažavaju težinu kliničkih manifestacija

Herpes Simplex Virus-2

➤ dramatičan porast

HSV-2 zbog:

- ✓ delimično zbog izostanka predhodne izloženosti prema HSV-1
- ✓ povećane seksualne aktivnosti
- ✓ nedostatak barijera kontracepciji

Herpes Simplex Virus

➤ Tretman & Prognoza

- ✓ ako se rano dijagnostikuje infekcija, antivirusni lekovi mogu imati uticaj

Primarni herpetični gingivostomatitis

- Primarni herpetični gingivostomatitis je česta akutna virusna infekcija dečje dobi.
- Najčešće obolevaju deca između 2 i 5 godine života.
- Bolest počinje naglo visokom temperaturom i teškim opštim simptomima.
- Nakon 1-2 dana nastaje erupcija oralnih lezija.

Herpetični gingivostomatitis

Primarni herpetični gingivostomatitis

- Akutna infekcija virusom herpesa simpleksa tip I koja se manifestuje groznicom, limfadenopatijom i vezikulama posle kojih se stvaraju ulkusi.
- Nema tretmana
- Većina pacijenata koja je inficirana HSV tip I se ne seća primarnog herpetičnog gingivostomatitisa

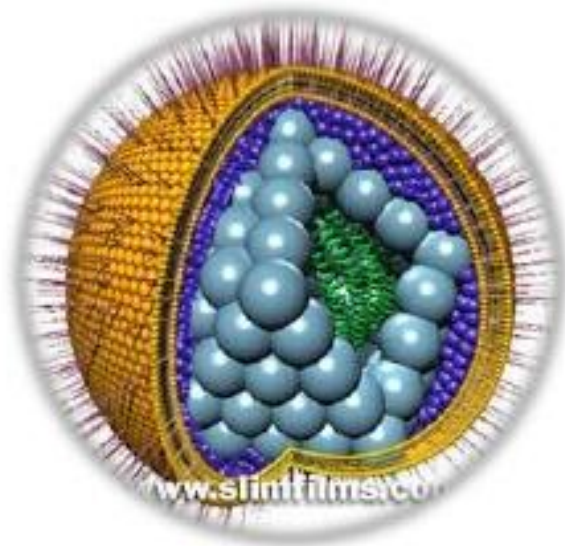

Primarni herpetični gingivostomatitis

- Etiologija: infekcija HSV I Lokacija: usne i intraoralna mukozna membrana
- Klinička slika: groznica, limfadenopatija. Oralna mukoza je crvena sa malim mehurićima koji brzo prskaju ostavljajući ulkuse
- Radiografska slika: nema
- Mikroskopska slika: intraepitelne vezikule. U citološkom razmazu se vide znaci virusne infekcije Komplikacije: retko izaziva fatalni encefalitis. Česte rekurencije
- Tretman: nema, antivirusni lekovi (cyclovir) mogu sprečiti komplikacije
- Prognoza: dobra
- Patogeneza: HSV I oštećuje epitelne ćelije oralne mukoze stvarajući vezikule u epitelu

HERPESVIRUS INFEKCIJA

- HSV 1 i/ili HSV 2
  - primarna infekcija
  - sekundarna infekcija
- Varicella zoster virus (HHV-3)

Herpesvirus Infection

- Primary Infection

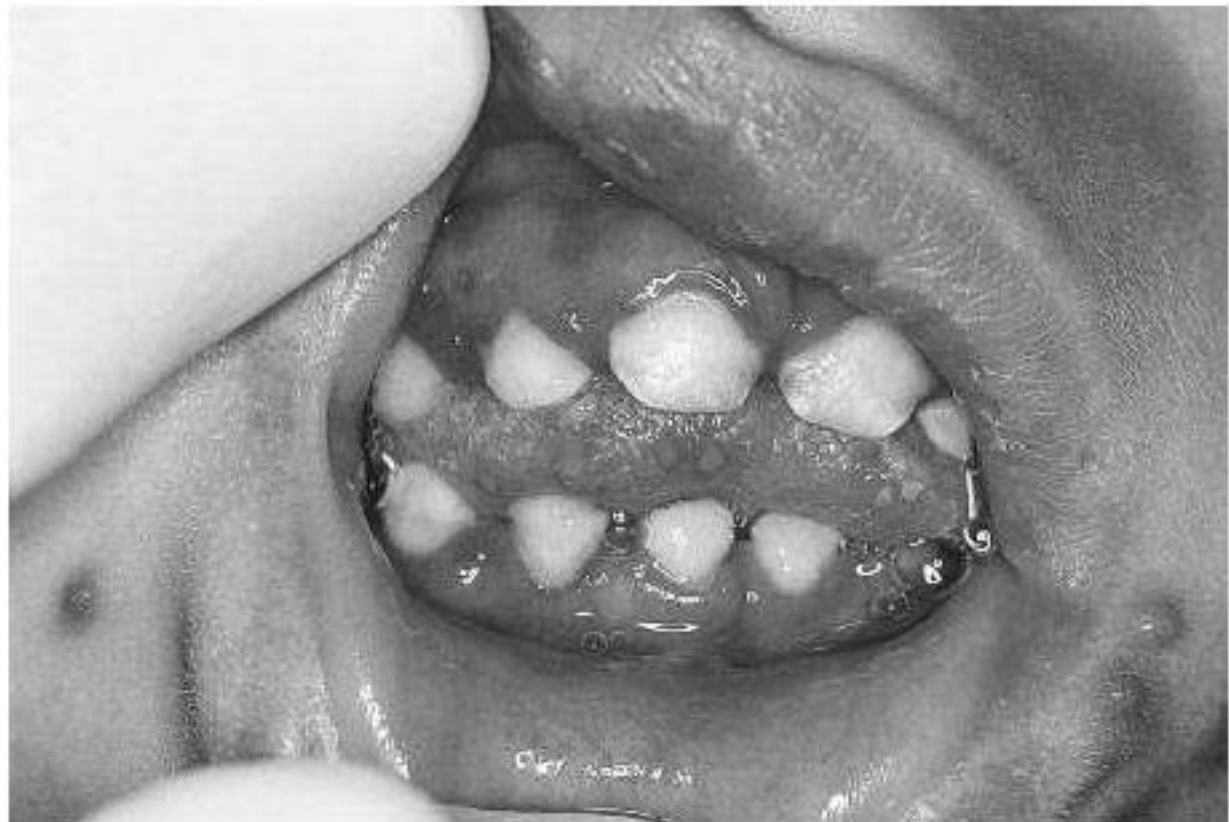

Herpesvirus Infection

- Primary Infection

Primary Herpetic Gingivostomatitis

Copyright 2005 Elsevier Inc.

HSV2 INFEKCIJA

- Incidencija primarne HSV2 infekcije ne raste do doba početka seksualnih aktivnosti.
- U populaciji 20% dece do 5 godina starosti i 80-90% odraslih imaju detektibilna antitela na HSV.
- 40-60% ljudi oboleva u pubertetu.
- Incidencija primarne infekcije razlikuje se u socioekonomskim grupama i veća je u nižim socioekonomskih grupama.
- Kod odraslih, klinički nalaz PHGS učestaliji je kod imunokompromitovanih osoba

DIJAGNOZA

- Histološka
- Identifikacija i izolacija virusa
- Imunofluorescentni testovi
- Immunoperoxide test
- RIA and ELISA

LEČENJE

- Kod izrazitih simptoma lečenje se sprovodi aciklovirom, sistemski i lokalno. Deluje inhibitorno na DNA replikaciju HSV-inficiranih ćelija. Delotvoran je u lečenju primarnog oralnog HSV kod dece kada se terapija ordinira unutar prva 72 sata. Koristi se sistemski 5 mg /kg svakih 8 sati kroz 5 dana. Preporučuje se i lokalna primena, aplikacijom svaka dva sata, odmah po izbijanju vezikula, najmanje šest puta dnevno, mada delotvornost nije dokazana. Aciklovir smanjuje broj dana sa povišenom temperaturom, boli, lezijama i virusnog širenja. Aciklovir je delotvoran antiherpetični lek i spašava život kod potencijalno letalnog herpetičnog encefalitisa ili diseminiranih infekcija.
- Novi dostupni antiherpesni lekovi su valaciklovir i famciklovir.
- Blaže oblike moguće je lečiti samo simptomatski, što uključuje analgetike, antipiretike, vitamine i dosta tečnosti za adekvatnu rehidraciju i balans elektrolita.
- Ako pacijent ne može jesti i piti, mogu se ordinirati topikalni anestetici pre obroka. Deca koja ne piju zbog izrazite boli usta moraju se lečiti hospitalno. Sprečavanjem sekundarne infekcije oralnim antisepticima skraćujemo bolest.
- Antibiotici širokog spektra koriste se sistemski samo u slučajevima sekundarne bakterijske infekcije, koju karakteriše promena kliničke slike oralnih lezija, kao i perzistencija ili ponovno pojavljivanje visoke temperature i regionalnog limfadenitisa.
- Terapija u budućnosti mogla bi uključivati prevenciju od infekcije upotrebom genski onesposobljene HSV vakcine.

KOMPLIKACIJE

- **Infekcije novorođenčadi mogu rezultirati viremijom i diseminiranom infekcijom mozga, jetre, nadbubrežnih žlezda i pluća.**
- Kod djece se kao komplikacije mogu očekivati meningitis i encefalitis. U slučaju simptoma koji ukazuju na ove bolesti, potrebna je hitna hospitalizacija. U retkim slučajevima, zbog dehidracije i komplikacija koje ona izaziva, bolest može završiti letalno.
- Bolest se može razviti i kod odraslih osoba, ne kao posljedica primoinfekcije nego kao posljedica reaktivacije, u stanjima snažne imunodeficijencije. Opšta slabost može potrajati dugo, te se odrasli ne mogu potpuno oporaviti nekoliko nedelja.
- Neuobičajeno prolongirana snažna infekcija, recidivi ili nedelotvornost aciklovira (200-400 mg/dan per os kroz 7 dana) upućuje na imunodeficijenciju, a herpetične ulceracije koje perzistiraju duže od 1 mesec upućuju na AIDS ili leukemiju.

Herpesvirus Infection

- Secondary infection

Rekurentni herpetični gingivostomatitis

- Vrlo česta, ponovna pojava HSV I, vezana za stres, kod prethodno inficiranih pacijenata, koja se manifestuje pojavom vezikula, a zatim ulkusa na mastikatornoj mukozi
- Bolest traje 7-10 dana sa tretmanom, ili bez njega

Recurrent Aphthous Stomatitis (RAS)

- Herpetiform aphthae

Rekurentni herpetični gingivostomatitis

- Etiologija: infekcija HSV I Lokacija: usne i mastikatorna mukoza (mukoza pričvršćena za kost)
- Klinička slika: pojava vezikula pa ulceracija na već navedenim lokacijama
- Radiografska slika: nema
- Mikroskopska slika: intraepitelne vezikule Komplikacije: nema.
- Česte rekurencije
- Tretman: nema, antivirusni lekovi (cyclovir) mogu sprečiti bolest ako se aplikuju u u vrlo ranoj fazi
- Prognoza: dobra, prođe za 7-10 dana
- Patogeneza: posle primarne infekcije virus je skriven u trigeminalnom nervu. Stres ili bolest mogu dovesti do rekurencije

Recurrent herpes simplex

Copyright 2005 Elsevier Inc.

Pseudomembraneous candidiasis

Erythematous candidiasis

Hairy leukoplakia

Herpes simplex ulceration

Aphthous ulceration

Kaposi's sarcoma

Linear gingival erythema

Necrotizing ulcerative periodontitis

Quinn's Rule for Stomatitis:

**“Call it aphthous stomatitis.
Treat it for two weeks.
If it is still there,
biopsy it.”**

Pharyngotonsillitis

- Bol u grlu, groznica, malaksalost i glavobolja.
- Brojni mehurići se razvijaju na tonzilama i zadnjem zidu ždrela
- Vezikule rupturiraju i formiraju ulceracije koje se spajaju

Aftozni stomatitis

- Česta,
- samoograničavajuća,
- epizodična bolest nejasnog porekla koja se manifestuje u obliku jednog ili više bolnih defekata u mukozi.
- ulkusi zarastu za 7-10 dana sa tretmanom, ili bez njega

Aftozni stomatitis

- Etiologija: infekcija? autoimuna?
- Lokacija: intraoralna mukoza. Ne zahvata kožu
- Klinička slika: Jedan ili više plitkih, bolnih ulkusa koji brzo zarastu bez ožiljavanja
- Radiografska slika: nema
- Mikroskopska slika: defekt mukoze
- Komplikacije: nema
- Tretman: nema, u ranom stadijumu lokalno primenjeni kortikosteroidi mogu prevenirati nastanak ulkusa Prognoza: dobra, prođe za 7-10 dana
- Patogeneza: nepoznata

Aftozni stomatitis major varijanta

- Major afte su mnogo ozbiljnija ulcerozna bolest nejasne etiologije, koja se manifestuje u obliku velikih, dubokih, bolnih ulkusa, koji ostavljaju ožiljak.
- Rekuriraju češće i perzistiraju duže od minor afti

Aftozni stomatitis major varijanta

- Etiologija: nepoznata
- Lokacija: intraoralna mukoza. Zahvata i farinks i ezofagus (tkiva u kojima se nalaze male pljuvačne žlezde)
- Klinička slika: brojni, veliki, duboki ulkusi koji sporo zarastaju sa ožiljavanjem
- Radiografska slika: nema
- Mikroskopska slika: defekt mukoze
- Komplikacije: jak bol. Ometaju ishranu
- Tretman: lokalni anestetici, antiinflamatorni lekovi
- Prognoza: retko uzrokuju smrt. Izazivaju značajan diskomfor
- Patogeneza: nepoznata

Rekurentni aftozni ulcer

Figure 3. Recurrent aphthous ulcer. Figure courtesy of Dr. James B. Fine, Columbia College of Dental Medicine.

LITERATURA

1. Greenberg M, Glick M. Burkets Oral Medicine, Diagnosis and Treatment. Hamilton BC Decker Inc 2003; 50-54.
2. Scully C, Flint SR, Porter SR. Oral Diseases. London Martin Dunitz 1996; 69.
3. Laskaris G. Color Atlas of Oral Diseases. Stuttgart Georg Thieme Verlag 1988; 100-103.